

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRO ĮSAKYMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRO 2022 M. BALANDŽIO 10 D. ĮSAKYMO NR. D1-244 „DĖL IŠMETAMŲ TERŠALŲ IŠ KURĄ DEGINANČIŲ ĮRENGINIŲ NORMŲ LAND 43-2013 PATVIRTINTIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO DERINIMO PAŽYMA

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai, kodėl neatsižvelgta į institucijų pastabas ir pasiūlymus																																	
Lietuvos šilumos tiekėjų asociacija, 2024-01-05 raštas Nr. 1	<p>Asociacija iš esmės nepritaria išmetamų teršalų ribinių verčių suvienodinimui dujiniam, skystam, kietam kurams. Akivaizdu, kad mažiems kurą deginantiems įrenginiams, kurių galia lygi arba viršija 0,12 MW, bet nesiekia 1 MW neįmanoma užtikrinti kietųjų dalelių išmetimų iki 60 mg/Nm³ nuo buvusių 800 mg/Nm³ be neproporcingai didelių investicijų (pvz., elektrostatiniam filtrui). Taip pat nesuprantamai pakeista standartinė O₂ koncentracija nuo 3 iki 10 tūrio proc., kad neleidžia paprastai įvertinti galimų išmetimų atitikimų siūlomam reglamentavimui. Reikalingas papildomas paaiškinimas, kuo remiantis yra nustatytos naujos teršalų ribinės vertės dujinio ir skystuoju kuru kūrenamiems kurą deginantiems įrenginiams bei nustatyta standartinė O₂ koncentracija (10 proc.), tūrio procentais, prie kurios bus lyginamos išmatuotos teršalų koncentracijos su nustatytais, kadangi ES reglamentas, į kurį duodama nuoroda rengiant teisės akto projektą, apie tokias (tokio dydžio) teršalų ribines vertes nekalba bei nenusako jokios standartinės O₂ koncentracijos. Atitinkamai prašome patikslinti šių punktų 2 pastaboje pateiktą NO_x ribinę vertę iškastinio kuro naudojimo atveju, atsižvelgiant į ES reglamentą.</p> <p>Siūlome 1 priedo 2 punktą išdėstyti:</p> <p>2. Kurą deginantiems įrenginiams, pradėjusiems veikti 2025 m. sausio 1 d. ir vėliau taikomos išmetamų teršalų ribinės vertės:</p> <table border="1" data-bbox="389 1077 1585 1332"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Kuro rūšis</th> <th colspan="5">Išmetamų teršalų ribinė vertė, mg/Nm³</th> <th rowspan="2">Standartinė O₂ koncentracija, tūrio proc.</th> </tr> <tr> <th>SO₂</th> <th>NO_x</th> <th>KD</th> <th>CO</th> <th>DOJ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Dujinis kuras</td> <td>–</td> <td>100</td> <td>–</td> <td>–</td> <td>–</td> <td>±0,3 (?)</td> </tr> <tr> <td>Skystasis kuras</td> <td>1700</td> <td>200</td> <td>~~60~~ 250</td> <td>–</td> <td>–</td> <td>±0,3 (?)</td> </tr> <tr> <td>Kietasis kuras</td> <td>1700</td> <td>200</td> <td>~~60~~ 800</td> <td>700</td> <td>20</td> <td>±0,3 (?)</td> </tr> </tbody> </table>	Kuro rūšis	Išmetamų teršalų ribinė vertė, mg/Nm ³					Standartinė O ₂ koncentracija, tūrio proc.	SO ₂	NO _x	KD	CO	DOJ	Dujinis kuras	–	100	–	–	–	±0,3 (?)	Skystasis kuras	1700	200	~~60~~ 250	–	–	±0,3 (?)	Kietasis kuras	1700	200	~~60~~ 800	700	20	±0,3 (?)	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Įsakymo projektu nauja redakcija dėstomu 1 priedo 3 punktu siūloma nustatyti aplinkos orą išmetamų teršalų ribines vertes mažiems kurą deginantiems įrenginiams, kurie pradės veikti nuo 2025 m. lapkričio 1 d. ar vėliau.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad nuo 2020 m. sausio 1 d. į rinką teikiami ir pradedami naudoti kietąjį kurą deginantys įrenginiai privalo atitikti Reglamente (ES) 2015/1189¹ nustatytus ekologinio projektavimo reikalavimus, įskaitant kietųjų dalelių ribines vertes (automatiškai kurstomiems katilams taikoma 40 mg/m³ vertė, kai rankiniams – 60 mg/m³, (prie 10 proc. deguonies koncentracijos)), nuo 2025 m. lapkričio 1 d. ar vėliau įrengti kietojo kuro katilai bet koku atveju turės atitikti Įsakymo projektu siūlomą kietųjų dalelių</p>
Kuro rūšis	Išmetamų teršalų ribinė vertė, mg/Nm ³					Standartinė O ₂ koncentracija, tūrio proc.																													
	SO ₂	NO _x	KD	CO	DOJ																														
Dujinis kuras	–	100	–	–	–	±0,3 (?)																													
Skystasis kuras	1700	200	~~60~~ 250	–	–	±0,3 (?)																													
Kietasis kuras	1700	200	~~60~~ 800	700	20	±0,3 (?)																													

¹ 2015 m. balandžio 28 d. Komisijos reglamentas (ES) 2015/1189, kuriuo įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/125/EB nustatomi kietojo kuro katilų ekologinio projektavimo reikalavimai.

		<p>ribinę vertę – 90 mg/m³ (prie 6 proc. deguonies koncentracijos). Mažiau griežtesnės kietųjų dalelių ribinės vertės taikymas naujai įrengtiems kietojo kuro katilams nebūtų suderinamas su Reglamento (ES) 2015/1189 reikalavimų įgyvendinimu.</p> <p>Kurą deginantiems įrenginiams, kurie pradėti eksploatuoti anksčiau kaip 2025 m. lapkričio 1 d., siūlomos ribinės vertės nustatytos to paties priedo 1 punkte ir nuo 2029 m. sausio 1 d. – 2 punkte. Šiems kurą deginantiems įrenginiams siūlomos mažiau griežtesnės kietųjų dalelių ribinės vertės ir jų laikymosi užtikrinimui investicijų poreikis yra mažesnis (elektrostatinio filtro diegimas nebūtinai).</p> <p>Dujinį ir skystąjį kurą deginantiems įrenginiams siūlomos azoto oksidų vertės nustatytos remiantis Reglamentu (ES) 813/2013². Šiame reglamente patalpų šildytuvams su dujinio kuro deginimo įrenginiais (ne varikliais) nustatyta mažiausiai griežta azoto oksidų ribinė vertė yra 70 mg/kWh tiekiamo kuro didžiausiojo šilumingumo, kai patalpų šildytuvams su skystojo</p>
--	--	--

² 2013 m. rugpjūčio 2 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 813/2013, kuriuo įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/125/EB nustatomi patalpų šildytuvų ir kombinuotųjų šildytuvų ekologinio projektavimo reikalavimai.

		<p>kuro deginimo įrenginiais (ne varikliais) – 120 mg/kWh tiekiamo kuro didžiausiojo šilumingumo. Gamtinių dujų atžvilgiu konvertuota³ vertė atitinka 82 mg/m³, o pritaikius Reglamente (ES) 813/2013 nurodyta leidžiamą patikros nuokrypą (20 %) – 98 mg/m³ (Įsakymo projektu siūloma 100 mg/m³). Kūrenamojo gazolio atveju konvertuota⁴ vertė atitinka 135 mg/kWh, o pritaikius leidžiamą patikros nuokrypą – 162 mg/m³ (Įsakymo projektu siūloma 200 mg/m³).</p> <p>Skystąjį kurą, išskyrus deginant gazolį, deginantiems įrenginiams siūloma nustatyti kietųjų dalelių ribinę vertę atsižvelgiant į užsienio šalių praktiką. Pvz., Latvijoje nuo 2021 m. birželio 1 d. pradėtiems eksploatuoti maži kurą deginantiems įrenginiams taikoma 200 mg/m³ išmetamo sieros dioksido ribinė vertė deginant kitą nei medienos biomasę, arba 400 mg/m³ – deginant akmens anglis ar durpes (kai deginama anksčiau pradėtuose eksploatuoti įrenginiuose – 1100 mg/m³)⁵. Vokietijoje nuo 2014 m.</p>
--	--	--

³ Gamtinių dujų konversijos faktorius – 1 mg/kWh = 1,164 mg/m³.

⁴ Kūrenamojo gazolio konversijos faktorius – 1 mg/kWh = 1,125 mg/m³.

⁵ 2021 m. sausio 7 d. ministrų kabineto nuostatais Nr. 17 priimtos Oro taršos iš deginimo įrenginių ribojimo taisyklės

		<p>įrengtiems iki 1 MW vardinės šiluminės galios katilams taikoma 20 mg/m³ kietųjų dalelių ribinė vertė (esant 13 proc. deguonies koncentracijai išmetamosiose dujose). Lygiaverčių kietųjų dalelių ribinių verčių taikymo kietąjį ir skystąjį kurą deginantiems įrenginiams praktika taikoma ir pagal Direktyvą (ES) 2015/2193⁶ (vidutiniams kurą deginantiems įrenginiams).</p>
	<p>Aplinkos ministerijos lydraštyje nurodytas argumentas, kad „<i>skystąjį kurą deginantiems įrenginiams kietųjų dalelių ribinės vertės griežtinamos, nes skystojo kuro deginimas pasižymi mažesne tarša kietosiomis dalelėmis, palyginti su kietojo kuro deginimu, todėl siūloma skystąjį kurą deginantiems įrenginiams taikyti ne mažesnius standartus nei kietojo kuro katilams</i>“ iš esmės nepagrindžiamas jokiais motyvais ar aukštesnės galios teisės aktais, todėl skystą ir dujinį kurą deginančių įrenginių išmetamų teršalų ribinės vertės neturi būti keičiamos, nes šie įrenginiai centralizuotame šilumos tiekimo sektoriuje dirba trumpą laiką bei jų yra ne daug, o investicijos į naujų reikalavimų užtikrinimą neigiamai įtakos šilumos kainas vartotojams, bet neprisidės prie aplinkosauginių tikslų. Minėtos vertės 1 priedo 2-oje ir 3-oje lentelė galėtų likti kaip ir 1-oje.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Dujinį kurą ar gazolį deginantiems įrenginiams kietųjų dalelių ribines vertes nustatyti nesiūloma. Siūlomos azoto oksidų ribinės vertės pagrįstos jau nuo 2018 m. rugsėjo 26 d. rinkai tiekiamiems ar pradedamiems naudoti patalpų šildytuvams, kurių vardinis šilumos atidavimas yra 400 kW ar mažesnis, Reglamentu (EU) 2013/813 taikomomis ribinėmis vertėmis.</p> <p>Kietųjų dalelių ribinės vertės griežtinimas deginant skystąjį kurą, išskyrus gazolį, siūlomas siekiant užtikrinti, kad taršaus skystojo kuro (pvz., kūrenamojo mazuto) deginimo tarša nebūtų didesnė nei deginant kietąjį kurą. Siūlomos sugriežtinti ribinės</p>

⁶ 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/2193 dėl tam tikrų teršalų, išmetamų į orą iš vidutinio dydžio kurą deginančių įrenginių, kiekio apribojimo.

		<p>vertės laikymosi užtikrinimui iki 2025 m. lapkričio 1 d. pradėtuose naudoti kurą deginančiuose įrenginiuose gali prireikti įdiegti mažiau pažangias ir atitinkamai pigesnes kietųjų dalelių sugaudymo technologijas (pvz., ciklonus)⁷. 2025 m. lapkričio 1 d. ir vėliau pradėtiems eksploatuoti kurą deginantiems įrenginiams gali prireikti pažangesnių dujų valymo technologijų.</p>
	<p>Aplinkos ministerijos lydraštyje nurodoma, kad suderinamos į aplinkos orą išmetamų teršalų ribinės vertės su nustatytais Reglamente (ES) 2015/1189⁸ šiame reglamente nustatytos ribinės vertės taikomos nuo 2020 m. sausio 1 d. į rinką pateikiamiems 500 kW ir mažesnės vardinės šiluminės galios kietojo kuro katilams. Tuomet kyla klausimas, ar Reglamento nuostatos tiesiogiai taikytinos Lietuvos teisės aktuose, jei nuo 2020 m. sausio 1 d. jos nebuvo perkeltos į nacionalinius teisės aktus. Taip pat pastebėtina, kad Reglamentas taikytinas kieto kuro katilams bet ne skysto ar dujinio, todėl Aplinkos ministerijos siūlomi pakeitimai yra pertekliniai ir skysto bei dujinio ribinės vertės 1 priedo 2-oje ir 3-oje lentelė galėtų likti kaip ir 1-oje.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Europos Sąjungos reglamentai yra tiesiogiai taikomi valstybėse narėse, kaip nurodyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 288 straipsnyje, ir jie nėra perkeltami į nacionalinę teisę.</p> <p>Įsakymo projekte siūlomos ribinės vertės dujinį ir skystąjį kurą deginantiems įrenginiams nustatytos atsižvelgiant į ribines vertes, nustatytas Reglamente (ES) 813/2013. Šiame reglamente nustatoma į rinką pateikiamiems ir (arba) pradėdamiems naudoti 400 kW ir mažesnės vardinės šilumos galios patalpų šildytuvams taikomos azoto oksidų ribinės vertės (taikoma nuo 2018 m.</p>

⁷ Sieros, azoto oksidų, lakiųjų organinių junginių ir kietųjų dalelių (įskaitant KD₁₀, KD_{2,5} ir juodąją anglį) iš stacionarių šaltinių išmetimo kontrolės metodų gairės. Priimta JT Tolumųjų tarpvalstybinių oro teršalų pernašų konvencijos Vykdomosios institucijos 31-oje sesijoje (ECE/EB.AIR/117).

⁸ 2015 m. balandžio 28 d. Komisijos reglamentas (ES) 2015/1189, kuriuo įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/125/EB nustatomi kietojo kuro katilų ekologinio projektavimo reikalavimai

		rugsėjo 26 d.).
	<p>Įsakymo projekto 1 priedo 1-o punkto 2-ą pastabą siūlome išdėstyti taip: <i>„2. Deginant kietąjį biokurą arba gazolį SO₂ ir KD ribinė vertė netaikoma.“.</i></p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Įsakymo projektu nauja redakcija dėstomo 1 priedo 1 punkto 2 pastaboje nustatoma išimtis netaikyti sieros dioksido ribinės vertės deginant gazolį ar kietąjį biokurą, kadangi šios kuro rūšys neturi reikšmingo sieros kiekio savo sudėtyje (natūraliai ar dėl kuro kokybės reikalavimų taikymo) ir atitinkamai jas deginant į aplinkos orą išmetamas nereikšmingas kiekis sieros dioksido. Nacionalinės apskaitos duomenimis, kietojo kuro deginimas yra didžiausias kietųjų dalelių šaltinis, todėl deginant šią kuro rūšį kietųjų dalelių tarša turi būti valdoma. Pvz., remiantis oro teršalų apskaitos gairėmis⁹, iki 1 MW vardinės šiluminės galios kurą deginantiems įrenginiams taikomas emisijos faktorius deginant kietąją biomasę – 105 g/GJ, t. y. išmetamas gana reikšmingas kiekis kietųjų dalelių. Įsakymo projektas patikslintas siūlymu netaikyti kietųjų dalelių ribinės vertės deginant gazolį (dėl gazoliui taikomų kokybės</p>

⁹ Europos stebėsenos ir vertinimo programos ir Europos aplinkos agentūros oro teršalų apskaitos gairės (anglų k. „EMEP/EEA air pollutant emission inventory guidebook“).

		reikalavimų kietųjų dalelių išmetamas kiekis mažai reikšmingas).
<p>AB „Panevėžio energija“, 2024-01-04 raštas Nr. S24-010-0009</p>	<p>Bendrovė įvertindama turimą patirtį eksploatuojant esamus 0,12 - 1,0 MW šiluminės galios kurą deginančius įrenginius (toliau – mažų KDI) ir pritaikant naujausias technines priemones skirtas mažinti išmetamų teršalų kiekį, nepitaria Įsakymo projekte nuo 2025 m. sausio 1 d. numatytoms taikyti mažų KDI (nuo 0,12 MW iki 1 MW galios) kietųjų dalelių, azoto oksidų ir anglies monoksido išmetamų teršalų ribinėms vertėms.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad Įsakymo projekte numatytos taikyti mažų KDI išmetamų teršalų ribinės vertės yra pernelyg griežtos ir praktiškai nepasiekiamos, siūlome Įsakymo projekte mažų KDI numatytas azoto oksidų ir anglies monoksido išmetamų teršalų ribines vertes įsigaliojančias nuo 2025 m. sausio 1 d. priliginti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017 m. rugsėjo 18 d. įsakymu Nr. D1-778 „Dėl Išmetamų teršalų iš vidutinių kurą deginančių įrenginių normų patvirtinimo“ numatytoms ribinėms vertėms (taikomas esamiems vidutiniams KDI, kurių vardinė šiluminė galia yra didesnė kaip 5 MW). Taip pat įvertinant turimą patirtį, siūlome kietųjų dalelių ribinę vertę deginant kietąjį kurą padidinti nuo 60 mg/Nm³ iki 300 mg/Nm³.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Įsakymo projektu nauja redakcija dėstomo 1 priedo 3 punkte siūlomos ribinės vertės mažesnės kaip 1 MW vardinės šiluminės galios kurą deginantiesiems įrenginiams iš esmės atitinka Reglamente (EU) 2015/1189 ir Reglamente (ES) 813/2013 nustatytas ribines vertes kurą deginantiesiems įrenginiams. Šios ribinės vertės jau yra taikomos į rinką tiekiamiems ir (ar) pradedamiems naudoti 500 kW ir mažesnės vardinės šiluminės galios kietojo kuro katilams ir dujinio ar skystojo kuro patalpų šildytuvams, kurių vardinis šilumos atidavimas yra 400 kW ar mažesnis. Pažymėtina, kad Geteborgo protokolo X priede siūloma kietųjų dalelių ribinė vertė naujai įrengiamiems 100 kW – 1 MW galios kietojo kuro katilams – 50 mg/m³ prie 13 proc. deguonies (O₂) koncentracijos (93 mg/m³ prie 6 proc. O₂ koncentracijos), kai esamiems – 150 mg/m³ prie 13 proc. O₂ koncentracijos (281 mg/m³ prie 6 proc. O₂ koncentracijos).</p> <p>Nuo 2025 m. lapkričio 1 d.</p>

		numatytos įsigaliooti ribinės vertės pasiekiamos taikant išmetamų dujų valymo technologijas. Kietųjų dalelių siūlomos ribinės vertės pasiekiamos įrenginyje įdiegus elektrostatinus filtrus, audeklinius filtrus ar ciklonus ¹⁰ . Azoto oksidų ribinės vertės gali būti pasiekiamos naudojant efektyvius „Low NOx“ ar „Ultra low-NOx“ degiklius ¹¹ .
Aplinkos apsaugos agentūra, 2024-01-05 raštas Nr. (36-2)-A4E-131	6. Įsakymo projekto 1.3 p. kurą deginančių įrenginių terminai neatitinka Normų 4.6-4.7 p. pateiktų kurą deginančių įrenginių sąvokų.	Neatsižvelgta. Išmetamų teršalų iš kurą deginančių įrenginių normas LAND 43-2013 (toliau – Normos) tvirtinančiame įsakyme vartojami terminai netaikomi Normų tekste. Pažymėtina, kad kurą deginančio įrenginio terminas Normose apibrėžiamas plačiau, t. y. įrenginį sudaro įrenginių grupė, kai įsakymo tekste kurą deginantis įrenginys suprantamas kaip atskiras įrenginys – katilas.
	8. Siūlome papildyti Normų II skyrių „Sąvokos“ paaiškinant sąvoką „ne iš biomasės gautas kietasis kuras“.	Atsižvelgta iš dalies. Į Įsakymo projektą įtraukiama sąvoka „biomasė“, kaip apibrėžta Išmetamų teršalų iš vidutinių kurą deginančių įrenginių normose, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017 m. rugsėjo

¹⁰ Sieros, azoto oksidų, lakiųjų organinių junginių ir kietųjų dalelių (įskaitant KD₁₀, KD_{2,5} ir juodąją anglį) iš stacionarių šaltinių išmetimo kontrolės metodų gairės. Priimta JT Tolumųjų tarpvalstybinių oro teršalų pernašų konvencijos Vykdomosios institucijos 31-oje sesijoje (ECE/EB.AIR/117).

¹¹ Tolumųjų tarpvalstybinių oro teršalų pernašų konvencijos Techninių ir ekonominių klausimų darbo grupės pristatymo medžiaga: <https://tfei.citepa.org/images/files/2020-10-21-22-23/20201022-meetings/6-Said-FIVES-Ultra-Low-Nox-burners-TFTEI6-meeting-22-10-2020.pdf>

		18 d. įsakymu Nr. D1-778.
	<p>9. Įsakymo projekto 1.4.8 p. nustatytas reglamentavimas dėl laikino kurą deginančio įrenginio eksploatavimo už ūkinės veiklos ribų. Siūlome įvardinti atvejus, kuriems esant galimas toks laikinas eksploatavimas, kokia ilgiausia galėtų būti tokio eksploatavimo trukmė, ar reikės gauti/keisti taršos ar TIPK leidimą tokiu atveju.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Įsakymo projektas papildytas nuostatomis dėl kurą deginančio įrenginio laikino eksploatavimo sąlygų. Normos nereglementuoja taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų ir taršos leidimų išdavimo, pakeitimo ar naikinimo sąlygų.</p>
	<p>11. Siūlome papildyti Įsakymo projekto 10.2.2.4. p., nurodant kaip turi būti nustatomos ribinės vertės, kai išmetamosios dujos išleidžiamos per kaminą, turintį daugiau nei vieną dūmtakį.</p>	<p>Neatsižvelgta. Iš įvairių kurą deginančių įrenginių išmetamų teršalų ribinė vertė nustatoma Normų 10 punkto nustatyta tvarka. Kai iš įvairių kurą deginančio įrenginio išmetamosios dujos šalinamos per daugiau kaip vieną dūmtakį turintį kaminą, ribinių verčių atitiktis vertinama pagal Normų 24 punktą, t. y. teršalų koncentracijos matavimai atliekami atskiruose dūmtakiuose ir apskaičiuojama svartinė teršalo koncentracija, kuri lyginama su ribine verte, apskaičiuota pagal Normų 10 punktą.</p>
	<p>13. Neaišku kaip Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos privalės reaguoti į Įsakymo projekto 1.4.12 p. numatytus pranešimus apie ribinės vertės viršijimus, t. y. ar fiksuos tai kaip pažeidimą, kuris atitiks Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 19¹ str. 14 d. 9 p. ir 19² str. 11 d. 9 p. aplinkybes, kurioms esant gali būti naikinamas TIPK ar taršos leidimas.</p>	<p>Paaiškiname. Normos nereglementuoja AAD veiksmų dėl sankcijų taikymo gavus informaciją apie ribinių verčių nesilaikymo atvejus. AAD pareigūnai pažeidimo teiseną vykdo Lietuvos Respublikos</p>

		aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo ir kitų įstatymų nustatyta tvarka.
	<p>14. Įsakymo projekto 1.4.17 p. siūlome nurodyti, kaip elgtis tuo atveju, kai metodikoje nėra nurodyto teršalo apskaičiavimo. Pvz. EMEP/Corinier /1.A.4 Small combustion 2023 galima apskaičiuoti degimo procesų metu išmetamus nemetaninius lakiuosius junginius (NMVOC), o nėra Normose nurodomų DOJ. Taip pat deginant skystą kurą ≤ 1 MW kurą deginančių įrenginių emisijų faktoriai yra KD2,5 ir KD10 apskaičiavimui, tačiau nėra emisijos faktoriaus KD apskaičiavimui.</p>	<p>Paiškiname. Siekiant apskaičiuoti kietųjų dalelių išmetamą kiekį iš mažų skystąjį kurą deginančių įrenginių, emisijos faktorius gali būti apskaičiuojamas pagal taikomą ribinę vertę (apskaičiavimo EMEP metodikoje). Teršalų kiekiui apskaičiuoti gali būti taikomos kitos metodikos, kaip AP-42 „Oro taršos emisijos faktorių žinynas. 1 tomas. Stacionarieji taškiniai ir teritoriniai šaltiniai, 5 leidimas“. Dujinių organinių junginių ribinės vertės atsisakyta.</p>